

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ШҮҮМЖЭЛЭЛЫЕ ҮРГЭЭӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

Большевиcтскэ шүүмжэлэл ба өөрн-гөө дутуунууды шүүмжэлэлгые гансахан лэ хүтэлбэрлэх партироргануудай хунгалтын үедэ дэлгэрүүлэд хизаарлаха бэшэ, харин тэрээнитэ саг үргэлжэ ябуулха, үдэр бүрингөө хүдэлмэридэ шүүмжэлэлтэйгээр хандаха, элибүхы дутуунууды унжагайруулангүй усадхаха шухала гэжэ биднэры парти ба нүхэр Сталин хургана.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба Бурят-Монголой Обкомой тогтоолуудай үндэсөөр, мүнөө партийна эхин организацинуудай тоосоото-хунгалтын суглаанууд үнэргэгдэжэ байна.

ВКП(б)-гэй Айкомууд, Райкомуудай ба Горкомой хүтэлбэрлэх хүдэлмэрилэгшэд болбол эхин партийна организацинуудай тоосоото-хунгалтын суглаанууды юрэнхы дээрнэ бэшэ, бодото тодорхойгоор хүтэлбэрлэхэ, шүүмжэлэл ба өөрнөө дутуунууды шүүмжэлэлгые большевиcтскэ өһоор дэлгэрүүлжэ, бүхы дутуунууды хүсэд элирүүлэн гаргахы, тэрэшэлэн тэдэ дутуунууды дары усадхаха ябадала коммунистууды элсүүлжэ уялгатай. Тоосоото-хунгалтын суглаануудта найнаар бэлдэхэ ба идейно-политическэ үндэр хэмжээдэ үнэргэхын тулада коммунист бүхэн эдибхэтэйгээр хабаадаха ёһотой. Гэхэтэй хамта, үргэн нитэ коммунистууды, клангала залуу коммунистууды тус суглаануудта тон хайн бэлдэхэ тэйгээр хабаадуула хэрэгтэ, тубхын түрүүндэ, партийна организацин секретарь харуусалгатай.

Найнаа хаа-хаанагүй болжо дүүрэн-һан, аймагуудай партийна эдибхэтэдэй ба эхин партироргануудай суглаанууд Бүхэсоюзна XVIII партийна конференци дүнгүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ өөһэднхөө хүдэлмэридэ экэнүүд дутуунуудтай байһанаа тэмдэглэн байха юм.

Тинмэхэ, мүнөө үнэргэгдэжэ байгаа тоосоото-хунгалтын суглаанууд болбол дээрэ дурсалдан дутуунууды манай ажайуудбэридхи, замхарилсаандахи, колхозууддахы, совхозууддахы, МТС-үүдэхэ ба эмхи-зургаанууддахы партийна организацинуудай хэрэгээр усадхажа байһые зүбшэлэхэ, эрид шүүд шүүмжэлэн элирүүлэхэ ёһотой. Өөһэднхөө гол зорилгы зүбөөр ойгожо шадаһан партийна эхин организацинуудта большевиcтскэ шүүмжэлэл үргэнөөр ябуулагдана.

Жэһээлжэдэ, һаеын үдэрнүүдтэ Улан-Удын ПЗВ-гэй партийна организацин тоосоото-хунгалтын суглаанууд идейно-политическэ үндэр хэмжээдэ үнэргэн байна. Бүхэсоюзна XVIII партийна конференци шийдхэбэринүүдээр зоригжон коммунистүүд энэ суглаан дээрэ эрхын бэлдхэлтэйгээр өрөжэ, партийна организацингаа, тэрэнэй хүтэлбэрлэгшэдэй ба өөһэднхөө хүдэлмэридэхэ дутуунууды, ноур сахингүй шангаар шүүмжэлэн байна.

Апрелин 8-ай мэдээгээр, Бичурын аймагта 13 эхин партийна организацин тоосоото-хунгалтын суглаанууд болжо дүүрээ. Тус организацинуудта хамтадаа 66 коммунистууд тоологдоно. Тэдэнэй 60 хүнинь суглаандэ хабаадажа, 53-нь үгэ хэлбэд. Эндэ большевиcтскэ шүүмжэлэл бодото үшэр хэмжээдэ ябуулагдана. 9 эхин партийна организацин хүдэлмэрин хангалтагүйдэ тоологдоно, тэдэнэй секретарьнуудта шэнэ шүхэд хунгалдаба.

Зайтрайн аймагтай, Доодо-Бурдын сомоной, Лениней нэрэмжэтэ колхозой коммунистууд партийна организацингаа хүдэлмэрин хангалтагүйдэ тоолоод, элирүүлэгдэн дутуунуудаа энэ дары

усадхаха хэмжээбуулганууды хараалба. Мун, Хорин аймагтай, Сталиной нэрэмжэтэ колхозохи партийна эхин организацин коммунистууд тоосоото-хунгалтынгаа суглаандэ, заагдаһан сагнаа зааханшье гэгдэнгүй бүгдөөрөө хамтаржа, партироргануудынгаа секретарин тоосоото элдхэл тушаа булгадаа үгэ хэлэһэн байна.

Кабанский аймагтай, «Хизарай Советэй Гэсэд» колхозой ба Мухар-Шөбөрэй аймагтай, Цултын МТС-эй дэргэдхи партийна эхин организацинуудта тоосоото-хунгалтын суглаанууд найнаар үнэргэн байна.

ВКП(б)-гэй XVIII съездын ба XVIII конференци шийдхэбэринүүды бөөлүлжэ, өөһэднхөө хүдэлмэри дээрэ экэнүүд амжалтанууды туйлажа шадаһан эхин партийна организацинууд олон. Манай республинын түрүүшүүд —Тельманов, Карл Марксын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай, мун Селенгын ба Селендумын МТС-үүдэй дэргэдхи партийна организацинууд, өөһэднхөө колхозуудай правленийуудай ба МТС-эй дирекцин хүдэлмэридэ үдэр бүри тухаламжа үзүүлэхэ гадна, хинанбай-сааха уялгана бөөлүлжэ шадаһанайгаа ашаар, үнэргэгшэ 1940 оной торшодо амжал үйлдбэрингөө тусбье амжалтагыйгаар дүүргэһэн байгаа. Мун энэ жэзэй I квартаалайгаа тусбье үдэрөө үдэртэ, зохёогдон графикай өһоор гүйсэхэдэ.

Зүгөөр, хэдэ-хэдэн эхин партийна организацинуудай зүгһөө тоосоото-хунгалтын суглаандэ бэлдэхэ хэрэгтэ тон харуусалгагүйгээр хандаһан ушар тодоруулагдана. Зарим партирорганууд тоосоото-хунгалтын суглаан «тэрэ һарын тэднэй үдэр зарлагдаба, тэрэндэ бэлдэхэ шухала» — гэжэ сонсохоһоо бэшэ, тодорхой юушье хэлдүй байһаар.

Мухар-Шөбөрэй аймагтай 14 эхин партийна организацин тоосоото-хунгалтын суглаандэ коммунистуудын эдибхи багатайгаар хабаадаһан байна. Иймэ фактууд мун лэ Улан-Удэ городохи партироргануудта үзэгдэнэ. Судно-заһабарилгын заводой техникскэ участогтай дэргэдхи партийна организацин тоосоото-хунгалтын суглаанин зарлагдаһан болзоһоо 25 минута хожомдожэ нээгдэ. Партироргануудын секретарь нүх. Башарин, тоосоото элдхэлээн тон хубхай тоонуудаар хизаарлаһанайн эсэстэ, тоосоото үе соохи хүдэлмэридэн тодорхой тобшолол хөгдөөгүй.

«Партийна органоудай хунгалты үшэргэхэ тухайда» ВКП(б)-гэй Центральна Комитетэй заабаринэ эндэ бүдүүлгээр хасагайруулба. Дурсалдаһа партийна организацин секретарьта — нүх. Федорченко, тэрэнэй хабаадалгагүйгээр хунгалан байха юм.

Ушар нимэхэ, эхин партийна организацин секретарьнууд, өөһэднхөө тоосоото элдхэлүүды табихадаа, үргэн шүүмжэлэл дэлгэрүүлжэ, организацингаа хүдэлмэридэхэ дутуунууды усадхаха хэмжээбуулганууды хараалха уялгатай.

«Большевиcтскэ шүүмжэлэл дэлгэрүүлжэ ба парти доторой демократин гурим-ёһонууды хэлбэрлэтгүйдгөөр салжхаар тоосоонууды үнэргэхэ шухала». («Правда»).

Тон онор ба туйлай шухала энэ заабаринэ эрхэбшэ бөөлүлжэ ёһотой гэжэ эхин партироргануудай ба айкомуудай, райкомуудай хүтэлбэрлэгшэд ойлогоо зэргэтэй.

Эхин партироргануудай тоосоото-хунгалтын суглаанууды идейнэ үндэр дээдэ хэмжээдэ үнэргэлгэ — партийна организаци бүхэнэй арюун уялга мун.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Японин хоорондо нейтралитет тухай хэлсээн

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэй Президиум ба Японин үндэр түрэлтэ император болбол хоёр оронудай хоорондо эб найрамдалы бэхидхэхэ ба ханибарисаатай байхы хүсэжэ, нейтралитет тухай хэлсээ баталха гэжэ шийдээ, энэ зорилгоор:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэй Президиум болбол:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ ба Гададын хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Вячеслав Михайлович Молотовы;

Японин үндэр түрэлтэ император болбол:

Гададын хэрэгүүдэй министр, юосанми, Нангин Сокровицын нэгэдгээр шатын орденой кавалер Иосукэ Мацуокы ба

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союздахы онсо түдөөлөгшэ, генерал-лейтенант, юосанми, Гаража байһан Наранай нэгэдгээр шатын орденотой ба Алтан элээн дүрбэдгээр шатын орденотой кавалер Иосицугу Татенавы, өөһэднхөө этигэмжэтэд болгон томило.

Тэһэнэр хадаа болотоор ба хуулин гуримай өһоор бэшгэдэн түлөөлгүнүүдэ бөө-бөөдэ харуулаһанайгаа һүүлээр, доро заагдаһан зүйл тухайда зүбшэрбэд:

СТАТЬЯ 1.

Хэлсээн баталһан хоёр тала хадаа өөһэднхөө хоорондо эб найрамдалтай ба ханибарисаатай байлгы дэмжэхэ ба территориальна бүрэн бүтэн байдалы ба хэлсээ баталһан нүгөө ороной ойроо хүрэтэшгүйдэ хүндэлжэ.

СТАТЬЯ 2.

Хэрбээ хэлсээ баталгаша талануудай нэгэнинь гурбадахы талаһаа нэгэ гү, али хэдэн гүрэнүүдэй зүгһөө дайнай объект болохо болоо һаань, хэлсээ баталгаша нүгөө талаһы конфликтин үргэлжэлэн бүхы үе соо нейтралитеды сахиха.

СТАТЬЯ 3.

Энэ хэлсээн хадаа хоёр талануудай засагуудаар баталагдаһан үдэрһөө хошоо хүсэндөө орожо, 5 жэлэй торшо соо хүсэтээ байха. Хэрбээ хэлсээ баталһан хоёр талануудай нэгэниньшье тогтоһон болзорой дүүрэхын урда тээ жэл байхада энэ хэлсээ саашадаа болжоула шухала гэжэ мэдээсөөгүй һаань, энэ хэлсээн удаахи 5 жэлэй торшо соо хүсэндөө байха болово.

СТАТЬЯ 4.

Энэ хэлсээн болбол ойрын сагта засагуудаар баталагдаха ёһотой. Засагуудаар баталагдаһан тухайда бөшгүүдэ ойрын сагта Токиодо андалдан абажаха.

Дээрэ нэрлэгдэн түдөөлөгшээр болбол хоёр хэлэгээр, ород ба Японин үнэн дээрэ зохёогдон энэ хэлсээ үнэмшлэн, тэрэн дээрэ гараа табиһан ба тамгануудаа дараһан байна.

1941 оной апрелин 13-да Москвада бэшгэдэн ба энэ хадаа сиовин 16 жэлэй дүрбэдхи һарын 13-дахы үдэртэ тудана.

В. МОЛОТОВ. ИОСУКЭ МАЦУОКА. ИОСИЦУГУ ТАТЕНАВА.

Деклараци

Хоёр оронудай хоорондо эб найрамдалы ба хани барисаае хангахы интерестэй, СССР-эй правительствээр ба Японин правительствээр 1941 оной апрелин 13-да баталагдаһан, СССР ба Японин хоорондохы нейтралитет тухай хэлсээнэй үдхатай зохиолуудан, СССР болбол Манчжоу-Гогой территориальна бүрэн бүтэн байхынь ба ойроо хүрэтэшгүйдэ хүндэлжэ уялга абана, мун Япон болбол Монгол Арадай Республикын территориальна бүрэн бүтэн байхынь ба ойроо хүрэтэшгүйдэ хүндэлжэ уялга абана.

Москва, 1941 оной апрелин 13.

Японин правительствын тулада
ИОСУКЭ МАЦУОКА ИОСИЦУГУ ТАТЕНАВА.

СССР-эй правительствын найдалгаар
В. МОЛОТОВ.

Советскэ Союз ба Японин хоорондо нейтралитет тухайда хэлсээ баталһан тушаа

Һүүлэй үдэрнүүдтэ, Москвада, СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ ба гададын хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Молотов ба Японин гададын хэрэгүүдэй министр господин Иосукэ Мацуока гэгшэдэй хоорондо болоһон хэлсэлгын эсэстэ,

апрелин 13-да, Советскэ Союз ба Японин хоорондо нейтралитет тухай хэлсээн ба мун тэрэшэлэн Монгол Арадай Республикын ба Манчжоу-Гогой территориальна бүрэн бүтэн байлгы ба хилэнүүдэйн ойроо хүрэтэшгүйдэ

хэрхсэн хүндэлэлсэхэ тухай деклараци баталагдаба.

Хэлсэлгэдэ—нүхэр Сталин, мун тэрэшэлэн Японин талаһаа—Москвада байгаа Японин посол господин Татенкава гэгшэд хабаадалсаһан байна.

БМАССР-эй Верховно Советэй 1-дэхи зарлалгын У-дахы Сессий

Депутат нүхэр Ш. У. Аюшеевай үгэһөө

Нүхэд депутадууд! Парти ба правительство болбол манай Окын аймагай ажалшадта өхө анхарал оролдоло табидаг байна. Жэзэй саад тээ, БМАССР-эй Верховно Советэй Указаар шэнэ—Окын аймаг эмхидхэгдэн байгаа. Энэ ушар болбол аяар холо байгаа манай хизаарай ажахын ба культурна хүгжэлтэдэн эхээр тухала.

Хаанта засагай үедэ Окын аймагай алиэргэ хожомдонги ба культурна бэшэ байһан тухайда хэлэхэеэ һананаб. Хоёрхон жэлэй саад тээ, аймагай територи дээрэ нэгэ врач ба фельдшер, нэгэ хэдхэн багшанаар ба дүрбэн эхин һургуули байгаа һэн.

Харин, мүнөө аймаг дотор нэгэ дунда һургуули, 4 эхин һургуули ба 25 багшанаар тоологдоно. Мун медицинскэ хангалга һайжаруулагдаа, мүнөө 2 врач, 9 фельдшер ба акушеркэнүүд бии. Аймагай колхозуудта клубууд, библиотекеһүүд нээгдэн ба колхозни-

гууд радиотой болоо, газетэ, журналууды олоор абанад.

Нүүдэл арад зонинэ нютагжуулха гэһэн шухала зорилго бөөлүүлэгдэ. Эдэ бүхы амжалтанууд хадаа парти ба правительствын үдэр бүрнин анхарал оролдоһын ашаар туйлагдаа.

Нүхэд депутадууд! Манай аймагта мүнөө больница үгы байна. Ушар нимэхэ, манай аймагта больница барилгада ба мун хүүгэдэй яслонууды байгууладаа зөөри һомолхынь Верховно Советэй сессине гуйха байна.

Малажал болбол манай аймагта хүдөө ажахын гол һалбарин болоно. Мүнөө колхозуудта 23 мянган толгой хамтаруулагдаһан эбэртэ томо ба жэжэ малнууд, 500 шахуу буга тоологдоно. Тэрэшлээ гадна, колхознигуудай өөһэднх мэдэдэ 1500 толгой адуу малнууд тоологдоно. Биднэр нютагайгаа үнээе монголой харлаг бухада табижа, хайнаг-үхэр абанабди. Хайнаг болбол хүсэ экэтэй мал юм. Тэрэ хадаа тонноһоо үдүү ашаа зүдхэжэ шададаг. Гадна, хайнаг үнөөн 10 литр һү үгээг ба хайнаг бухаһаа 20 пуд мяхан гарадаг юм.

Манай колхозууд энэ жэлдэ эгээн түрүүшынхэе таряа тарихань. Тини, уларилай хэды таарамжгүйшье һаань, ондэнэр га бүриөө 9 центнер үргаса хураха аабазди гэжэ һананаб. Энэ-нэй урда тээ Окын аймагта таряа үрүүлжа болохогүй гэдэг байгаа. Тини, ондэнэр энэ «теорини» ямаршье үндэһэ баримтагүй байһынь элирүүлжэ зорилготойди.

Манай республикын бюджетэй ургалта болбол Бурят-Монголой бүхы ажалшадты бээрдуулана.

— Нүхэдүүд, Совнаркомор табигдана бюджетэй проекты баталхы дурдханаб. Биднэр 1941 оной гүрэнэй тусбье ба уялганууды дүүрэн дүүргэхэди гэжэ, Окын аймагай ажалшадтай зүгһөө сессине найдуулаба.

Большевиcтүүдэй коммунистическэ парти манда!

Арадуудай агууехэ вожд нүхэр Сталин манда! (Алига ташалга).

Депутат М. З. Браудын үгэһөө

Нүхэд депутадууд! Манай нютагай ажайуудбэри үшөө мүнөө хүрэтэрөө бюджетэ нэмэлтэ болохо олзо оруулаһа боложо шадаагүй байна гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Нютагай ажайуудбэри болбол 1940 онойгоо бюджетэ хангалтаггүйгээр гүйсэхэ.

1941 ондо нютагай ажайуудбэрин урга 1940 онойхиһоо харуусалгатай зорилгонууд табида. ССР Союзай Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй январин 9-эй тогтоол хадаа нютагай ажайуудбэри бүүхы хэмжээгээр хүгжөөхы аринэ.

Нютагай ажайуудбэри 1941 ондо 12423 мянган түхэригэй үргэн хэрэг-лэлэй эд бараа бүтөөн гаргахы байна.

Ганса Улан-Удэ городо гаргагдадаг байһан мебельүүд 1941 ондо республикын 13 аймагуудта бүтөөгдэхэ болоно. Мүнөө Кяхтын, Тарбагатайн ба Зэдын аймагуудай промкомбинатууд мебельүүды үйлдбэрлэнэ. Һаялда Тунхэнэй, Хорин ба Селенгын райкомбинатууд мебель үйлдбэрлэжэ эхилхөн.

Модон амһартанууды бүтөөлгэ нилээд эхэдхэгдэ. Металл үйлдбэригэ дээшлээ: кровать, суурга ба хүүгэдэй нааданхайнууд түрүүшынхэ үйлдбэрлэгдэжэ байна. Һэеы гуталанууды бүтөөн гаргалта 15 мянган параар эхэдхэгдэн ба нэхэмэл хубсанууд 30 мянган хэһэг хүрэтэр нэмэжэ үйлдбэрлэгдэхэ юм.

4-дэх квартал соо үргэн хэрэг-лэлэй утильна цех хүдэлмэрилжэ эхилхөн. Энэ хадаа 250 тоно шудхалдан хэрэгсэлүүды (плита, пешенгай хэрэгсэлүүды) үгэхэ. Мебельна фабрика 10 мянган пара сана матахын тула бэлдхэлэй хүдэлмэри абуулжа захалаа.

БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Обкомой Вүрө болбол нютагай сырьё-

һоо үргэн хэрэг-лэлэй эд бараанууды элбэгжүүлжэ хэмжээбуулганууд тухайда СССР-эй Совнаркомой ба партин ЦК-гэй тогтоолы бөөлүүлжэ зорюулаһан 69 шэнэ предприятие эмхидхэхээр тодорхойлоһон байна.

Саашань, нүхэр Браудэ болбол барилганууды бариха тухай тогтожо хэлэһэн ба эшэндэ аймагай Советүүдэй гүйсэхэхэ комитетүүдэй хайша хэрэгээр хандадаг тухайда шүүмжэлэб.

Нүхэд депутадууд! Ленин-Сталиной партин ба арадуудай агууехэ вожд нүхэр Сталиной хүтэлбэри доро,—нүхэр Браудэ хэлэнэ—мандажа байгаа манай республикын саашанхи ургалты хангахы энэ бюджетэй түдөөлөгшөө бюджетне комиссин заһабарилгатайгаар баталха шухала гэжэ һананаб.

В. М. Молотов, Японин гададын хэрэгүүдэй министр г-н Иосукэ Мацуокатай уулзаба

Апрелин 12-то СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ ба гададын хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов, Японин гададын хэрэгүүдэй министр г-н Иосукэ

Мацуокатай гурбадахы уулзажа, советско-японско харилсаан тушаа асуудалаар хөөрлөдө. Г-н Мацуокы Москвада байгаа Японин посол г-н Татенкава үдэшлэһэн байна.

ХРОНИКО

СССР-эй Совнарком болбол нүхэр М. И. Олоновы хүдэлмэри һайнаар абуулаагүйн эсэстэ, Замхарилсаанай Арадай Комиссарай оролгоһоо гаргаба.

Н. И. Гутгөрц гэгшые СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй дэргэдхи сульфатно-спиртна ба гизролизно ажайуудбэрин Главна Управлени коллегин члөөй уялганаа сүлөөлөб. (ТАСС).

АВТОТРАНСПОРТЫЕ ЗҮБӨӨР АШАГЛАХА

Восточни шофернуудай Союзай Обком болбол профсоюзна 7 организацие; БМАССР-эй Совнаркомой ба Бурмонторийн гаражуудай профсоюзна организацинуудыа хуталбарилдг байна. Дурсагдагша Союзай түрүүлэгш П. Ленин профсоюзай хүдэлмэринэ унагажа байна гэхэд адуу болохогүй. Тэрэ болбол канцеляриана гарахала арсадаг, үйлдэбрийн түсэбэй ямарар гүйсэхэдгэжэ байнаниень һонирхдоггүй байна.

Тус Обкомой урда хэдэн олон харюу-салгаатай зоригонууд табигдахтай. Тэрэнэй нэгэниинь — түлшине алмахын түлөө сусаршагүй тэмсэл болоно.

СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Экономсоветэй тогтоолой ёһоор, энэ Обком болбол городской предприятияуд ба эмхи-зургаануудай хүтэлбэрилэгшдтэй зүблөө хэжэ, автотранспортны ашизэргэ ашаглагдажа байһан тухайда асуудлыа зүбшэн хэлсэхэ уялгатай байгаа. Тэрэ зүблөөн хадаа автотранспортые ашаглалгалахи дутуу дундануудыа усадхаха хэрэгтэ багш бэшэ туһаламжа үзүүлэхэ хөн. Теэд, тиймэ зүблөөн нэгэ-шине дахин үнэгэрэгшгүй байна. Нүхэр-Ленин болбол энэ зүблөө үнэгэрэгшые үнэрһөө үдэртэ хойшоудуулаар, һүүлдэ болоходо «забта сүдөөгүйб, гол хүдэл-мэрээ хүшхүрнэгүйб» гэһэн шалтагуудыа дурдажа, тэрэниие үнэгэрэхөө огто арсаһан байха юм.

Ленин болбол энэ Союзай хүтэлбэри-лэһөө үнэинэй хүдэлмэригэ байбашье, профсоюзна организацинуудай хүдэлмэ-ригэ найжаруулаагүй байна.

Түлшэ урлыгы, автотранспортны ашагтайгаар хэрэглэхгүй ябадануудыа сасханад үргэлжүүлэхэ огто болохогүй. Эдэ дутуунуудыа дары усда-хахын түлөө эрид хэмжээнүүдыа абаха, тэрэ хэрэгтэ бүхы шофернууд, меха-нигуудыа элсүүлэхэ шухала.

Автотранспортны ашагтайгаар хэрэг-лэхэ ба түлшине алмаха туһаа асуу-далаар зүблөө һаяар татаха саг тулаа гэжэ һанагдажа.

Н. Стариков.

ХЭДЫ БОЛОТОР ИИГЭЖЭ ХЭБТЭХЭ ЮМ?

Зэдын аймагай, Боргойн сомоной, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз болбол хоёр автомашинатай юм. Теэд, тэдэнэрэй нэгэниинь эбдэржэ, хэбтэдэг болоһоор үнийнэй. 1938 ондо абта-һан тэрэ машинаны үбэл болоходо са-һанда хунагдажа, зун болоходо жэбэр-лэ гутажа хэбтэдэг.

Тэрэ машинны заһабарилжа тухайда анхарха хүн олодоггүй байна. Теэд, энэ хэды болотор нигэжэ хэбтэхэ юм гэжэ тус колхозой хүтэлбэ-рилэгшдһөө асуудана.

Д. Цыримпиллов.

АВАРИ ХЭДЭГ ШОФЕРНУУД

Һалхан, автоинспекциин дэргэдэхи аварийна комисси болбол авари хэдэг 5 шоферой хэрэгтэ муртэжэ үзэбэ. Тэрэнэй гоондо—пожарна сахиулай шофер Гасков. Тэрэ хадаа хотгуугаар машинана жолоодожо, гэр мүргүүлһэн ба автомашинана хэрэггүй болгоһон байна. Тус комисси болбол энэ болошогүй яба-дал тухайда материалнуудыа хаража үзөөд, Гасковай шоферско эрхы-ень 4 һарын торшо соо хаһаба. Мүн шофернууд Рудых, Чурков, Астраханцев гэгшдэ автомашинны ашагтайгаар хэр-эглэхэ хэрэгтэ тон хайшахаргээр хан-дадагтайгаа түлөө, харюусалгада хабаа-дуулагдаба.

А. ЕРБАЕВ.

Городой хүүгэдэй урнайханай олимпиадын дүнгүүд

Һаяхан үнэгэрэгшэ, Улан-Удэ горо-дой хүүгэдэй урнайханай олимпиада хадаа үхибүүдэй урнайханай талаит бэлгэй жэлһэ жэлдэ урган хүгжэжэ байһые харуула.

Город доторхи 27 һургуулида ба бу-сад эмхи-зургаануудта 11893 хүнэй хабаадалгатай урнайханай 410 элдэб кружок хүдэлмэринэ. Городой олим-пиада хамта 3350 хүн хабаадалсаба. Тэдэнэрэй олонхиинь һуралсадай отла-нигууд юм.

Олимпиадатай дашарамдуулан эмхид-хэгдэһэн, хүүгэдэй урнзурагай вы-ставкэ һайн жэшэе харуулаа. ПВЗ-гай № 68 һургуулиин эдир урнзураашад өөһэднүгөө эрхим зурагуудыа табижа, харагшадые тон ехээр һонирхуула. № 9 һургуулиини столярна кружокой членүүд болбол элдэ динамомашина, модель, бомбардировщик, аппаратсеи, электрическэ гэжын схемэ, магнитна полюс ба бусадые табижа. Хүүгэдэй тех-ническэ стациин эдир натуралистнууд болбол авиамодел, стол, стул, үлгүүр ба бусад олон гайхамшаг экспонатуудыа табиһан байна. № 1 һургуулиини һураг-ша Демидов трамвайн хүдэлдэг модель дархалаа.

Тэрэһэлэй, выставкин экспонатуудай дунда: Улан-Удын пионерүүдэй Бай-шангай, № 2, № 14, № 21 һургуули-нуудай һурагшадай урлан сёһон гоё һайхан зүйлүүд бии.

Драматическа номернуудай дундаһаа: № 64 һургуулиин «Сабхитай кошк», №1 һургуулиин «Снегурочка», пионер-нуудэй Байшангай «Василиса Прекрас-ная», «Ехэ Иван» (кукольна театр), № 21 һургуулиин «Бобка» (кукольна) зүжэгүүд хадаа һурагшадай ба пионер-үүдэй сценическэ мэргэжэл шадабарине эрхимээр шудалжэ байһыень тодоор харуула.

№ 16, 92 ба 15 һургуулинууд бол-бол дунай ба пляскин ансамбльнуудай олимпиадада муу бэшэ бэлдхэгшдэйгээр хабаадалсаһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Илангаяа, № 16 һургуулиин 8-дахн классай хор харагшадые ехээр һонир-хуулаб.

Олимпиадын дүнгүүд болбол һайн жэшэнуудыа харуулаһаа гадна, мүн

дутуунуудыа элрүүлэе. № 12, 66, 67, 20 ба бусад һургуулинууд драматическа номернуудыа бэлдхэгшдэй, харин ганса-хан лэ концертнэ номернуудыа харуу-лалгаар хизаарлаһан байха юм. Энэ хадаа манай театриуудай артистнууд һургуулинуудыа драматическа круж-огуудай хүдэлмэридэ туһаламжа багаар үзүүлдэгые гэршэлһэ.

Мүн зарим һургуулинууд физкультура ба спортын хэрэгтэ шудалха ябадалда анхаралаа багаар табиһан байна. Физ-культурна номернуудыа харуулаһан һур-гуулинууд (№ 68 ба бусад) болбол ган-сахан лэ акробатическа номернуудаар хизаарлаһан ба ГТО-гай комплексын нормо үгэхөөр гимнастическа номер-нуудыа бэлдхэгшдэй байба.

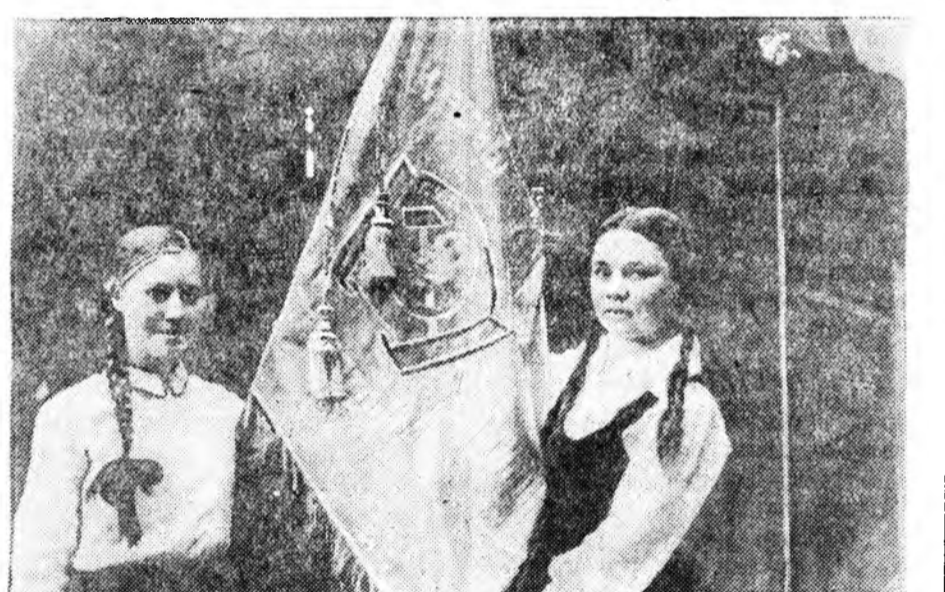
№ 11, 13, ба 23 һургуулинууд горо-дой ба районно олимпиадада бэлдхэгшдэй ба хабаадаггүй байха юм. № 11 ба 13 һургуулинууд олимпиадада түрүүшнхөө хабаадаггүй бэшэ, харин үнэгэршэ жэлдэ баһал хабаадаггүй хөн.

Городой хүүгэдэй урнайханай олим-пиадада № 1 һургуулин нэгэдэхи һуури эзэлжэ, ВРП(б)-гай Улан-Удын Горко-мой, городской Гүйсэхэ Комитетэй дамжуулгын Улаан Туг абһан ба яра-мотаар, 750 түхэр мүнгөөр шагнаг-даһан байна. Хоёрдох һуури—№ 18 һургуули, гурбадах һуури—№ 9 һур-гуулинууд эзэлжэ, тусхай шагналнуу-дыа абаба.

Дүрбөдөхи һуури—№ 16, 64 67 ба 7 һургуулинууд эзэлэ. Мүн, республикан-ска пионерүүдэй Байшан ВРП(б)-гай Улан-Удын Горкомой ба Горгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан-Тугаар шагнагдаба. Гадна, урнайханай номернуудыа эрхи-мээр харуулаһан 216 һурагшад шагнал-нуудыа абаба.

Һургуулиин урнайханай бүхы кол-лектив хадаа юль һарада үнэгэрэгшэ хүүгэдэй урнайханай республиканска олимпиадада эршэмтэйгээр бэлдхэгшэ, түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

И. ЩЕНКОВ—ВЛКСМ-эй Улан-Удын Горкомой секр-тарь.

Багашуудай урнайханай самодеятельности харалгада 2-дох һууриин Улан-Удэ городской № 18 һургуули эзэлһэн байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Учкомой түрүүлэгш Буракова А. ба аха-лагша вожата Гороховская А. гэгшдэ абһан дамжуулгын Улаан Тугайгаа дэргэдэ байна. П. Михайловтай фото.

ОБОРОННО ХҮДЭЛМЭРИ БАЙНААР ЯБУУЛАГДАНА

Зэдын аймагай, партийна ба комсо-мольско эхин организацинууд колхозни-гуудай сэрэгтэй һуралсада угаа ехэ анхарал табижа.

Илангаяа, Дээдэ-Торын сомоной «Улаан Номто», «НИМ», Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудта нийтэ оборонно хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдаана. Энэ 100 шахуу колхознигууд-всдни-гууд тоолодоно.

Мүн, «Красное Знамя» колхозой дэргэдэхи осовиахимай эхин организа-ции оборонно кружогуудай хүдэлмэринэ нөөдхэн табижа, энэндэ колхознигуу-ые олоор хабаадуулба. Тэндэхи эхин һургуулиин багшанар нүхэд М. Шеста-лов, Шульгин гэгшдэ колхозой ажал хүдэлмэридэ туһалаһаа гадна, сэг-эгийн һуралсаһыа хүтэлбэрилэ. ПХО-гай, ГСО-гай ба ворошиловска уудагшадай кружогуудта хамта 50 колхозник һуража байна.

Цаган-Уһанай сомоной «Галын Очин» колхозой осовиахимовецүүд болбол эхин партиорганизациин туһаламжаар хүдэлмэрэе үнээр хэмжээдэ табижа ша-даа. Орденго нүхэр Цыбин Банзарак-цаев, коммунистнууд нүхэд Саидаков, Сахьяев гэгшдэ колхознигуудай сэрэгтэй һуралсалта ходооо туһалам, шухала хүтэлбэрээр хаягана. Хамта 33 всдник-хурдан моринот тус колхоздо тос-лодоно.

Доодо ба Дээдэ Бургалтайн, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича», Саяновичай нэрэмжэтэ колхозуудта нийтэ оборонно хүдэлмэри амжалтатай-гаар ябуулагдаана. Тэндэхи эршэмтэдэ Тушкев, Башрин, Цыренпиллов, Бадмаев гэгшдэ хоёр Бургалтайн хоорондо со-циалистическэ мурьсөөр эмхидхэжэ, шухала удхашанартай али бүхы хүдэл-мэридэ анхарал оролдогто гарганда.

Залуу комсомолец нүхэр Бадмаевай хүтэлбэри дор Карл Марксын нэрэм-жэтэ артелиин колхознигууд залуунууд оборонно кружогуудта һуража байна. Һаяхан 13 колхозник ПХО-гай значо-гой ба 8 комсомолец «ВС»-гай значо-гой торонуудыа үгэбэ. Майн нэгэнэй һайн-дэр болотор комсомолец бүхэн оборон-о значогой болохын түлөө оролдо-ойгоор тэмсэхэ эхилэ.

Зэдын аймагай Осовиахимай Райсо-вдэй түрүүлэгш нүхэр Таракановский, комсомолой Айкомой оборонно-физику-льгуна комиссине эрхилэгш нүхэр Гри-орьев, шударгуу физкультурник нүхэр Ожиков гэгшдэ колхозуудай дэргэдэхи осовиахимай эхин организацинууд-ай хүдэлмэридэ бодото туһаламжаануу-дыа үзүүлэ, нийтэ оборонно хүдэлмэ-рийн эршэмтэйгээр дэлгэрүүлэ.

Ц. ДАМБИЕВ.

ЗАҢАБАРИ

«Б.-М. УНЭН» газетын апрелин 13-ай үдэрэй номерой 4-дахн июрта, «Галуута нуурай антирелигиозно му-зей» гэгшн статья соо түрүүшын ко-лонокдо, 2-дохн абзацын һүүлшын мэдүүлгы ишгэжэ заһабарлаһан уршахы гуйдана: «Ламанарай хорото шунахай аашынь...»

Алдуу гаргаһан зэмтэ шурунууд харюусалгада хабаадуулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Англин урда эрвэ шадарай проволочно хаалта. ТАСС-эй фото.

Хилын саана

АМЕРИКЫН САМОЛЕДУУДЫЕ АНГИДА АБАА АЛГА

НЬЮ-ПОРК, апрелин 11. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээ-лэхэ: Калифорниһоо Америкын само-ледуудыа Бермута аралнуудта жолоо-дожо абаһаһан Америкын 18 летник Нью-Поркто ерөбэ. Һүүлэй һара-нуудта США-һаа дунда жэшээгээр не-дэлидэ 4 самолет Бермута аралда абаашагдажа байгаа гэжэ тэдэнэр мэдүүлэ ха. Тэдэнэрэй хэлэһэнэй ёһоор, Калифорниһоо Бермута аралнуудта самолетуудыа жолоодо абаашажа ша-дамаар олон тоонной Англин летчингууд Бермута аралнуудта бии.

МАРТ ҺАРА СӨ ИТАЛИИН ГЭЭЛТЭ

РИМ, апрелин 11. (ТАСС). Стефани агентство болбол март соо болоһон гэгшдэ тухай Италийн командованиин мэдээсэл дамжуула.

Энэ мэдээний ёһоор, Грецидэхи фронт дээрэ: 3102 хүн адуулаһан, 6031 хүн шархатаһан ба 7485 хүн һураг-гүйгөөр үгы болоһон байна. Хойто Аф-рикада: 58 хүн адуулаһан, 128 хүн шархатаһан ба 24033 хүн һураггүй-гөөр үгы болоһон байна. Зүүн Африка-да 159 хүн адуулаһан, 383 хүн шарха-таһан ба 955 хүн һураггүйгөөр үгы болоһон байна. Уһан сэрэгтэй флотто: 48 хүн адуулаһан, 164 хүн шархата-һан, 641 хүн һураггүйгөөр үгы боло-һон байна. Авиацида: 33 хүн адуула-һан, 44 хүн шархатаһан ба 298 хүн һураггүйгөөр үгы болоһон байна.

РУЗВЕЛЬТ ЮГОСЛАВИИН КОРОЛЬДО ХАНДАБА

ВАШИНГТОН, апрелин 9. (ТАСС). Рузвельт болбол Югославия али бүхы материална туһаламжа үгэхыя найдуулаһан бэшэтые II Петр корольдо эльгэбэ.

Гадаадын хронико

Испаниин онсо тусхай бюджедын 1500 млн. пезетдэ хүрэтэр ехэ болгог-добэ. Элдэб бахижүүлэгшнүүдые ба хар-гы зам барихын, буу зэбсэг бүтөө-хын тулада сэрэгтэй министрствэдэ 405 млн. пезет һомологдобэ. Сэрэгтэй корабльнуудыа барилгада зоруулан уһан дайын министрствэдэ 129 млн. пезет һомологдон ба авиацида—87 млн. пезет һомологдобэ.

Турциин авиационно общество бол-бол пландуудыа ба һуралсадай само-ледуудыа бүтөөн гаргажа завод Анка-рада дүтэхэн бариха гэжэ тогтообэ.

Һаяар, США болбол худалда-най-манай 50 судны Англия эльгэхэнь гэжэ Америкын тусхай кругууд мэдүүлэ.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Advertisement for the Progress Theatre, featuring Valery Chkalov and the troupe 'HUUUSHYN TABOR'.

ТҮЛИШЫЕ ГАМТАЙГААР ГАРГАШАЛХА

...Манай ажасүйлэдэбрийн предприятиянуудта, түмэр за-муудта ба үһэн замгэй эмхи-зургаануудта түхээрэл энүү-днй бүрин гүйсэдөөр ба зүбөөр хэрэглэгдэхэ, зэр-зэбсэг-үүднй, сирвэ, материал, түлшэ, электрэнергнй гам-тайгээр аргасалгабэ даг болохон шухала".

Республикын тракторна парк жэл бүри угаа ехэ түлшэ ба тоһодолгын материалнуудыа галдажа. Тракторна хүдэлмэринөө ороһон олзын аяар 60—65 проценти түлшэдэ ба тэрэниие зөөдгөдэ гаргашалагдана.

Тиймэһээ, түлшине гамтайгаар гар-гашалжа ябадалда шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой. Түрүү МТС-үүдэнээдэ тусгаар удхашанар олгожо, түлшине ехээр алма-на. Хонхолойн МТС үнэгэршэ жэлэй хугасаа соо 57700 түхэрэй түлшэ алмаһан байна. Тэрэһэлэй, Түхэнэй, Кыренэй, Кабансын, Жиримскэ МТС-үүд түлшэ алмаха хэрэгтэ нилээд ам-жалтануудыа туйлаһан байха юм.

Түлшине республикын олонхи МТС-үүдэ түлшине гамтуугаар гаргашалжа ба үрхэ ябаданууд үзэгдэе. 1940 оной торшо соо Ново-Бранска МТС (директорын нүхэр Петрикэй) 30900 түхэрэй түлшэ, Бятын (директо-рын нүхэр Грязнов) —23600 түхэрэй, Солнтын (директорын нүхэр Завданов) —25000 түхэрэй түлшэ түсэбһөө үдүүлэн гаргашалһан байна. Мүн Хэ-

жэнгын, Закамнай, Цаган-Уһанай ба бусад МТС-үүд олон центнер керосин, бензин, солидол, автол үрһэн юм. Мунөө байһан нормын ёһоор, трак-торна бүхы хүдэлмэринүүд дээрэ түл-шине алмаха аргабайдалууд бүрин бии. СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Экономсовет 1941 оной торшо соо ав-тотракторна хүдэлмэринүүдэ хараалаг-дан түлшын 15 процентиень алмаха тухайда топ зүб ба шухала тогтоол гаргаба. Энэ тогтоолыа заабол бөлүүл-хэ хэрэгтэй. Түлшине түсэбгүйгөөр гаргашалжа ябадалда эсэс табижа саг тулаа! Хаана һабата амһартань һандархай, удархай байһаб, хаана завривка хэхэ хэрэгсэлүүд дуганаб, тэндэ түлшэ тон ехээр гаргашалагдадаг ба үрэгдэ-дэг байна. Хэрбээ эдэ дутуунуудыа бү-рин усадхаад байбал, түлшын 4 про-центи амажа болохо грэшэ. Алмалта хэхын тулада тракторна бригада бүхэнэй ажал хүдэлмэринэ зү-бөөр эмхидхэхэ, тэрэһэлэй талмай-нуудаар тракторнуудай абаха маршру-дыа түсэблэн зохёо шухала.

Гэбэшье, зарим МТС-үүдэй тракто-ристнууд тодорхой заабари түсэбгүйбөө боложо, хоһон ябадануудыа хэдэг, түлшине үлүү ехээр галдадаг байгаа. Нүхэр Дмитревский хүтэлбэрилдэг Тар-бегатайн МТС тракторнуудта дэмы нишэ-тийшын пазнажа, 1940 оной торшо соо 46,3 мянган түхэрэйгэй гэрвэ хэһэн байха юм. Энэнь трактор-на бүхы хүдэлмэринүүдтэ гаргашалаг-дан түлшын 8,1 процент болоно. Иймэ ушарнууд бүсалшы МТС-үүдтэ үзэгдэһэн байна.

Түлшэ гаргашалгада алмалта туй-лалга хадаа ажал хүдэлмэринэ зүбөөр эмхидхэлгэтэй, мүн трактор ба маши-нануудыа ашагтайгаар хэрэглэгшдэй нягта холбоотой гэшэ. Түлшине гам-тайгаар гаргашалжа, гүрэнэй мүнгэн зөөринэ алмахын тулада тракторнуудай техникческэ харууналтын бүхы заабари-нуудыа наряар сахиха, түсэбэй ёһоор хүдэлмэриэхэ, хоһон ябадалда эсэс табижа хэрэгтэй.

Трактор машинануудта нормын ёһоор дабарине үгэдэггүй байһан ушарнуудыа үргэлжүүлэхэ огто боло-хогүй. Тракторнуудта үсөөн плугуудыа ба үсөөн дисктэй селажнуудыа хил-гэжэ бариятанууд үнэгэршэ жэлүүдтэ үзэгдэдэг хөн. Колесо трактора 24 дисктэй селажыа хилгэхэхэ, тэрэнэй хүсэль миал 60—65 процент ашаглаг-даг байна. Тэрэһэлэй, ЧТЗ трактор нэгэ комбайн шэрэхэдэ, өөрынгөө хү-сые оройдоо 30—40 процент хэрэглэ-дэг юм. Ажалыа буруугаар эмхидхэн-